Finans Sigmund Håland

Finn Øystein Bergh Trym Riksen Sigmund Håland Halvor Hoddevik Magnus Vie Sundal Robert Næss

Innskudd er rent tap, men du får betalt for å låne

Det blir ikke noe igjen til innskyterne etter at banken, inflasjonen og staten har fått sitt.

↑ Sigmund Håland

Sigmund Håland, porteføljeforvalter i Pensum Asset Management

● **Innskudd fra** personkunder er bankenes gullgruve, viste jeg i denne spalte i august («Gir bankene virkelig ulovlige signaler som svekker konkurransen?», 20. august). De er vesentlig mer lønnsomme enn utlån fra samme gruppe ved normalt eller høyt rentenivå.

Så hvordan ser dette ut fra kundenes ståsted?

Siden det er grunn til å tro at DNBs vilkår ikke er veldig forskjellige fra andre bankers, svarer vi på spørsmålet ved å analysere DNBs regnskaper.

Vi starter med utlån. Personkundene i DNB har betalt en gjennomsnittlig utlånsrente på 3,4 prosent per år de siste ti årene. Siden dette tallet også inkluderer andre lån enn boliglån, kan man legge til grunn at gjennomsnittlig boliglånsrente var noe lavere. Det har vært store variasjoner; gjennomsnittlig utlånsrente var 1,9 prosent i 2021, mens den var 5,7 prosent i 2024 (det blir marginalt lavere i år), som er det høyeste siden finanskriseåret 2008.

Hvor gunstig eller ugunstig dette er for kunden, kommer an på inflasjon og skatt. Skatt reduserer nemlig rentekostnadene med 22 prosent (skatten var noe høyere frem til 2019).

Til tross for at DNBs gjennomsnittlige fortjenestemargin på disse utlånene var anstendige 1,2 prosent per år i perioden, var DNB-kundenes (uvektede) realrente etter skatt minus 0,6 prosent i 2016 – 25.

Det er intet annet enn fantastisk: Kundene fikk betalt for å låne penger, hensyntatt skatt og inflasjon, samtidig som banken fikk godt betalt.

Hvordan er det mulig?

Låntagerne kan takke Norges Bank: 3,3 prosent i gjennomsnittlig inflasjon i perioden er godt over sentralbankens inflasjonsmål. Inflasjonen var særlig høy i årene 2021 – 23, med 5,3 prosent i gjennomsnitt.

Regningen havnet hos innskyterne.

DNBs innskytere mottok en gjennomsnittlig innskuddsrente på 1,2 prosent i løpet av årene 2016 – 25. Det duger ikke mot nevnte 3,3 prosent i årlig inflasjon. Innskyterne må dessuten betale skatt av de beskjedne renteinntektene. Gjennomsnittlig innskuddsrente etter inntektsskatt og inflasjon utgjorde minus 2,3 prosent per år i tiårsperioden.

Som om ikke det er nok, kan vi trekke fra ytterligere 0,85 til 1,0 prosent i avkastning per år i perioden på grunn av formuesskatten, for dem som betaler det. Det gir en årlig avkastning på minus tre prosent, og vel så det.

↑ Bankinnskudd er et elendig spareprodukt for kundene og en fantastisk inntektskilde for bankene. Utlån er en tjeneste med god lønnsomhet for bankene og rasende billig for lånekundene, skriver Sigmund Håland. Foto: Fredrik Varfjell

Regningen havnet hos innskyterne

I Norge har altså innskyterne fått muligheten til å kunne krympe formuen med tre prosent per år, og samtidig gjøre både banken og futen glad.

Hvis man synes norske banker tjener for lite penger, anbefaler jeg Norges grådigste bank, Sparebank 1 Nord-Norge. Der får man 2,35 prosent rente på sparekonto. Da går man i minus selv med to prosent inflasjon og null i formuesskatt.

Personer med verge fikk 0,15 prosent rente frem til DN tok kontakt med banken i slutten av september.

Seneste inflasjonstall for Norge viser en årlig prisvekst på 3,1 prosent. For å oppnå null i realavkastning, altså avkastning etter inflasjon og inntekts- og formuesskatt, må man oppnå en rente på 5,1 prosent.

Det er ikke så lett; selv Næringsbanken betaler ikke det. Man kommer heller ikke i mål med fastrentekonto med binding i ett år hos DNB; banken betaler for tiden 4,5 prosent.

Skulle prisveksten komme ned til målet på to prosent, holder det med 3,7 prosent rente for å kompensere for skatter og inflasjon. Det er tilsynelatende mulig, men jeg mistenker at hvis Norges Bank oppnår et varig inflasjonsnivå på to prosent, vil nok sentralbanken redusere styringsrenten ytterligere, hvilket leder til lavere rente på sparekontoer.

I figurene har vi illustrert utviklingen på vergekonto i Sparebank1 Nord-Norge, samt gjennomsnittskontoen i DNB.

I løpet av de siste ti årene ville 100.000 kroner på vergekontoen ha økt med tusen kroner etter skatt, tilsvarende én prosent. Justert man også for inflasjon, er avkastningen minus 26 prosent.

For gjennomsnittskontoen i DNB har saldo økt med ti prosent etter skatt i perioden. Inflasjonsjustert avkastning blir minus 20 prosent.

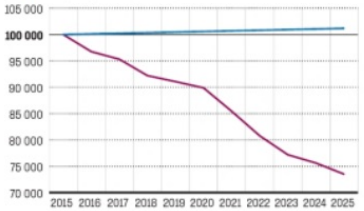
For dem som betaler formuesskatt, blir det enda verre.

Kort sagt, bankinnskudd er et elendig spareprodukt for kundene og en fantastisk inntektskilde for bankene. Utlån er en tjeneste med god lønnsomhet for bankene og rasende billig for lånekundene.

Hvorfor klager lånekundene?

Vergekonto i Sparebank1 Nord-Norge

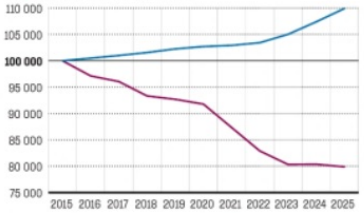
↓ Verdiutvikling for et innskudd på 100.000 kroner, etter inntektsskatt på renteinntekten, i ■løpende kroner og ■inflasjonsjustert (kroner)

2025 DNgrafikk/Kilde: Bankens regnskaper/S. Håland

Innskudd i DNB, gjennomsnitt personkunder

↓ Verdiutvikling for et innskudd på 100.000 kroner, etter inntektsskatt på renteinntekten, i ■løpende kroner og ■inflasjonsjustert (kroner)

2025 DNgrafikk/Kilde: Bankens regnskaper/S. Håland